

SAYI IV (2018)

A. TRAVAGLINI & P. AYDEMİR & A. SELÇUKİ, *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi Antik Dönem Sikke Koleksiyonu*. İzmir 2011. İzmir Ticaret Odası, 68 sayfa. ISBN: 9789944608442

Ömer TATAR

*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı III: Ocak-Aralık 2018) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır. Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: Ö. Tatar, *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi Antik Dönem Sikke Koleksiyonu*. Yazar: A. Travaglini, P. Aydemir – A. Selçuki, *Libri* IV (2018) 333-334. DOI: 10.20480/lbr.2018035

Geliş Tarihi: 13.09.2018 | Kabul Tarihi: 28.09.2018
Elektronik Yayın Tarihi: 16.11.2018

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

A. TRAVAGLINI & P. AYDEMİR & A. SELÇUKİ, *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi Antik Dönem Sikke Koleksiyonu. İzmir 2011. İzmir Ticaret Odası, 68 sayfa. ISBN: 9789944608442*

Ömer TATAR*

İzmir Ticaret Tarihi Müzesi Koleksiyonu'nda yer alan sikkelerin bir bölümünün seçilerek bir araya getirildiği bu eser, Prof. A. Travaglini, P. Aydemir ve A. Selçuki tarafından yayına hazırlanarak 2011 yılında yayımlanmıştır. İzmir Ticaret Odası bünyesinde 2003 yılında faal hale gelen bu müzenin koleksiyonunda toplamda 438 adet sikke yer almakta olup söz konusu eserde 122 sikke incelenmiştir. Eser, Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilde yazılmıştır. Katalogda yer alan sikkelerin 1'i Lydia Krallığı, 48'i Pers, 70'i Hellen ve 2'si ise Doğu Roma sikkesidir.

Sikkelerin tasnifinin yer aldığı katalog kısmından evvel *Sunuş* (5) ve *Önsöz* (7) kısımları ile müzenin kısa bir tarihçesinin sunulduğu *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi* (8-9) yer alır. Ardından, ortaya çıkışından Doğu Roma Dönemi'ne kadariki sürece ilişkin sikke tarihi hakkında bilgilerin yer aldığı *İTO Ticaret Tarihi Müzesi Koleksiyonu'ndaki Sikkeler Aracılığıyla "Kısaca Sikke Tarihi"* (11-17) bölümü gelir. 122 sikkelik katalogda, örnekler darp edildikleri dönemlere göre tasnif edilerek Hellen Sikkeleri ve Doğu Roma Sikkeleri olmak üzere iki farklı ana başlık altında ele alınmıştır. Bu bölümün ardından, katalogda yer alan terimlere ve ifadelere ilişkin karşılıkların sunulduğu *Sözlük* (59) ve sikkelerin gerçek boyutlu imajlarının yer aldığı *Orijinal Boyut* (61-67) kısmı gelir. Eser, *Kaynakça* (68) ile son bulur.

Katalogun 120 örneğinin yer aldığı Hellen Sikkeleri kısmında Lydia Krallığı

* Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Antalya.
omertatar@akdeniz.edu.tr | 0000-0002-5644-2188

sikkesi (1), Arkaik/Erken Klasik dönem Pers sikkeleri (48 örnek), Hellenistik dönem otonom kent sikkeleri (50 örnek) ve imparatorluğa bağlı olarak yerel sikke darbı gerçekleştiren kentlere ait Roma Eyalet sikkeleri (20 örnek) tasnif edilmiştir. Sikkelerin 1'i elektron, 52'si gümüş, 66'sı ise bronzdur. Sikkelerin tasnifi, sırasıyla, ait oldukları bölgeler ve darp edildikleri kentlere göre kronolojik olarak yapılmıştır. Buna göre, katalogda Mysia Bölgesi kentlerinden Pergamon ile İonia Bölgesi kentlerinden Ephesos'a ait 1'er sikke yer alır. Katalogda, en çok sikke ile temsil edilen İonia kenti Smyrna'nın 64 sikkesi mevcuttur. Bunların 47'si MÖ 301-350 yıllarına ait Hellenistik dönem kent sikkeleri, 17'si ise Roma Eyalet sikkeleridir. En erken örneği Galba (MS 68-69) en geç tarihli örneği ise Gallienus (MS 253-268) dönemine ait olan Roma Eyalet sikkelerinin 9 tanesi, ön yüzünde emperyal portre yer almayan ve eski literatürde *Pseudo-autonom* olarak da geçen sikkelerdir.

Lydia Bölgesi kentlerine ait sikkelere gelindiğinde, sırasıyla 1 adet Hellenistik Dönem Nysa sikkeleri, 1 adet Sardeis darbı Lydia Krallığı sikkeleri ile yine Hellenistik Dönem'e tarihlenen Tralleis sikkeleri mevcuttur. Bunun yanı sıra katalogda 3 adet homonoia sikkeleri yer alır. Bunlardan ikisi, Lydia bölgesi kentlerinden Philadelphia ve Thyateira'nın Smyrna ile olan ve her ikisi de III. Gordianus (MS 238-244) dönemine tarihlenen sikkelerdir. Phrygia bölgesine ait tek sikke ise yine Laodikeia ile Smyrna'nın ortak darbı, imparator Claudius (MS 41-54) dönemine tarihli Roma Eyalet sikkeleridir. Söz konusu sikkelerin ardından Persia başlığı altında sıralanan Pers sikkeleri gelir. Tamamı *siglos* (gümüş) olan bu sikkelerin toplam sayısı 48'dir. Krali okçu ön yüz tipini taşıyan sikkeler MÖ V. yüzyılın ilk çeyreği ile aynı yüzyılın ortalarına tarihlidir.

Katalogun en geç tarihli örneklerinin bulunduğu Doğu Roma Sikkeleri adlı ikinci ana başlığın altında 2 adet altın sikke yer alır. Sikkeler Constantinopolis darbı olup Herakleios (MS 610-641) ve II. Basileios (MS 976-1025) dönemlerine aittir.

Söz konusu eser, İzmir kentinin ilk özel müzesi olan İzmir Ticaret Tarihi Müzesi'nin sikke koleksiyonunun bir kısmını da olsa görebilmek adına önemlidir. Katalog vasıtasıyla, özellikle Smyrna kentinin sivil ya da imparatorluk kontrolü altında darp etmiş olduğu sikkeleri MÖ IV. yüzyıl sonundan MS III. yüzyıl ortalarına uzanan bir süreçte bir arada görebilmek de mümkün olmaktadır.